

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :	
Egész évre	44 L.
Fél évre	22 L.
Negyed évre	11 L.
Egy szám ára	1 L.

Felelős szerkesztő:
DR. NALÁCZY ISTVÁN.
Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS

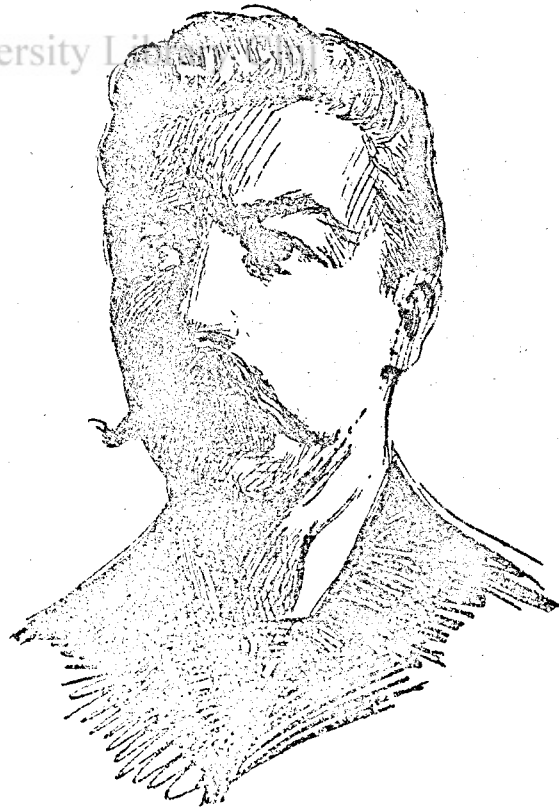
Megjelenik minden szombaton
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Regina Maria (v. Desz F.-u.) 35. sz.

Seprődi János

Seprődi János a kolozsvári református kollégium tanára március 6-án meghalt. Ezt a szomorú hírt mélységes megilletődéssel kell tudomásul vennie minden magyar embernek, mert *Seprődi János a magyar nemzeti műveltség lelki frontjának egyik legkiválóbb és legelszántabb katonája volt.*

Seprődi János született 1874-ben, Kibédén székely földműves szülőktől, tanult a székelyudvarhelyi református kollégiumban, majd a kolozsvári egyetem elvégzése után a kolozsvári kollégium tanára lett s mint tanár szolgálta a magyar művelődés ügyét 25 esztendőn át. Seprődi János *külső élettörténete ilyen egyszerű, aminthogy minden olyan ember élettörténete egyszerű, aki embertársainak és nemzetének nagy szolgálatokat tesz.* De ezen az egyszerű és könnyen áttekinthető életen belül egy gazdag és áldásos lélek szórta, mint a nemes fa, a maga érett gyümölcsseit. Törékeny, gyöngye testében egy állandóan égő, lobogó lelket hordozott, amely gyujtott, égetett, lelkesített mindig. — Hogy tudott örvideni, milyen boldog volt, ahol a maga lelkéhez hasonló égő, lobogó lelkeket talált s hogy tudott haragra lobbanni, ha fásult, hideg, közömbös lelkek kerültek az útjába. Milyen elevenbe vágó, éles és égető volt a szava, ahol gonossággal, hazugsággal, képmutatással találkozott. Hogy irtózott minden felületességtől, hitványagtól s milyen magyaros szókimondás-

sal, bátorsággal tudta az emberek szemébe vágni a bünt. Seprődi János a magyar társa-

dalmi élet ama ritka személyiségei közé tartozott, akik nem félnek szembenézni a bűnnel s nem félnek teleplezni azt; akik biztos kézzel

szeretnek vágni, mint az orvos, hogy az egyesek bukjanak, hogy az egész nép megtartassék. *Seprődi János a magyar társadalmi élet erkölcsi megújulásának egyik legegyszerűbb és legacélo-sabb munkása volt.*

Hogy Seprődi János ilyen és ez tudott lenni, Isten kegyelmén kívül, amely őt ilyen lélekkel áldotta meg, annak köszönhetette, hogy *ő egy erkölcsileg tiszta nép-lélekből született s ezzel az eszményi székely nép-lélekkel élete végéig benső kapcsolatban állott.* Éles szeme és tiszta lelke boldogan csüggött népén, de soh'se volt népével szemben elvakult. Látta a magyar népet egész valóságában, látta bűneit, fogyatékosait, de látta erényeit és kiváló tulajdonait is. Mélységesen meg volt győződve, hogy az egészséges és önálló magyar műveltségnek a magyar nép-lélek áldott, ősi forrásaiból kell táplálkoznia. A nép az az őstalaj, amelyben gyökerezik, amelyből él és gyümölcsözik a nemzeti műveltség. *Ezért gyűjti a falusi magyar nép dalait, nótáit, verseit, rigmusait, hogy azoknak áldott szépségei megtermékenyítsék a zene- és ének-művészetet.* Valami, a szíve mélyéig ható aggodalommal féltette a falusi magyar népet minden erkölcsi romlástól, büntől, mert meg volt győződve róla, hogy, ha a nép elromlik, ha erőt vesz a lelkén az erkölcsi penész, akkor minden oda van . . . *A nép a fundamentom, az alap s ha az elvész, vagy megromlik, akkor oda van minden, ami drága reánk nézve, akkor oda vannak magyar egyházaink, magyar iskoláink, oda a magyar tudomány, a magyar művészet, az irodalom . . .*

És Seprődi János azt nemcsak vallotta, de huzsonöt esztendőre terjedő tanári, nevelői és írói pályáján szóval, tollal, szeretettel, gondolatlaltan tett tanubizonyosságot a benne élő termékeny és gazdag magyar nép-lélekről. Hadd említsük meg itt irodalmi alkotásait, amelyek mind híven mutatják, hogy micsoda termékeny talajból sarjad ki a lelke és hova nézett, micsoda célokra csüggött a tekintete. Egész életén át lelkesen gyűjtötte a magyar népköltészet termékeit. E gyűjteményeinek tekintélyes része befejezetten, készen, kiadásra vár, de eddig is megjelent *„Székely dalok“* címén már egy kötet. Rendkívül érdemes dolgozata, *„Emlékirat a magyar zene ügyében“* (1906), amelyben pompás áttekintést ad a magyar zeneművészeti törekvések történetéről és éles bírálat alá veszi ezeket a törekvéseket. Elismerésre méltó, nagy munkát végzett az erdélyi magyar református egyház énekeskönyve érdekében. Először 1904-ben egy nagy terjedelmű, alapos bírálatot írt az az évben készített próba éne-

keskönyv felett (*„A reformátusok próbaénekeskönyv bírálatára“* címen), majd 1907-ben ő szerkesztte és a sajtó alá az erdélyi reformátusok énekeskönyve győzné aztán felsorolni azt a sok-sok cikket, amelyek az *„Ethnografia“*, az *„Erdélyi Múzeum“* című iratokban írt. (*„A katonai dalok“* ról, a magyar néptérszei gyűjteményekről, *„a magyar népdal zenei dúsáról“* stb. stb.) Ha valaki ezeket a cikkeket gyűjtené, kötetek kerülnének ki. És mindezt azért, hogy kimutassa, hogy igazolja a magyar néplelke levő nagy kincseket.

Seprődi János megingathatatlanul hitt a magyar népben, hitt a magyar nép tiszta szívében, nemes lelkében és dicsekedéssel, büszséggel vallotta magát mindig a magyar néplelkeből leledzettnek. Milyen fájdalmas, amikor akkor hagyott itt minket, amikor tapasztaltuk, kével a legtöbb szolgálatot tehetett volna magunknak és egész magyar társadalmunknak. Nemes lelke egy törekeny testben élt. Győztesen, mintegy cserépkorsó eltörött, de a benne lévő nemes olaj nem vészett el.

Lelke lángja a magasba szállt, de gondolatai, érzései, törekvései, eszményei részről elveszithetetlenül a miénk maradt. Lelke öröksége egyformán szól minden magyar emberhez. Lelke egyfelől azt zengi fülünkbe: *„kopott-nadrágos pásztorok, mesterek, professo-rok, írók és gazdák, ti vagytok az erdélyi magyar nemzetünk világosságai! Ti harisnyás magyar véreim, ti vagytok az erdélyi magyar nemzetünk fenntartó erői. Vigyázzatok mindnyájan, magyar szívet hordoztok kebleteketben, megőrzitek mindenekfelett egymás testvérei vagytok!“* Köszönjük Seprődi János a testamentumot, köszönjük mindenekfelett Istennek, hogy Testvéreink nekünk adott!

Dr. Tavasz Sándor

Levél az ígért földjéről.

Ugy értesülünk, hogy a kivándorlás kérelméről közölt cikkeinket itt-ott gyanakvással adják. Fölteszik rólunk, hogy nem a jövőt írjuk . . . hogy hamis színezéssel akarjuk elriasztani az embereket a boldogulás csillogó kilátásai előtt.

Ugyan, miért akarnók mi félrevezetni a magyar testvéreinket? Minket senki sem fizetett azért amit írunk. Minket csupán a szeretet és a jóakarát vezet a fölvilágosító munkában — a kötelességérzet elárvult, tanácstalan magunkkal szemben.

Ellenben az ügynökök — ezt nincs

zonyitgatnunk — megfizetett emberek, akik minden léprement ember után pénzjutalékot kapnak. Mégis több bizalmat érdemelnek, mint a ravasz üzleti érdek jobb tanácsokat szolgáltatói? A ravasz üzleti érdek jobb tanácsokat szolgáltat adni, mint a testvéri szeretet?

Am legyen több hitele a gonosz profétáknak, mi nem szűnünk meg a jóakaró fölvilágosítással. Az alábbiakban egy levélre hívjuk föl a figyelmet, amely a csábos ígértföldjéről, Braziliából érkezett. Nem valami huncut tollforgató írta, hanem egy egyszerű szerencsétlen munkás ember, aki megérkezett már oda, ahova a csábos ígértföld is lázasan készülnek: a rettenetes szenvedések kálváriás útjára.

A levél 1923 január 20-án kelt Braziliának Krupa városi helységében. Írója Simon János, aki Lupényből érkezett ki családjával pár hónappal ezelőtt. Hosszú leveles sorait a *Zsilvölgyi Hírlap* (Petrozsény) betűnyelvére közli, mi a magunk helyesírásával csak a főbb pontokat ragadjuk ki.

Simon Jánosék január elején érkeztek Braziliába. 8 kilométernyire vitték őket befelé a vadonba. Ezt írta: *Végre itt vagyunk a koporsóban, ahol élve várunk eltemetve, azért írok ilyen későre, mert még csak most győződünk meg róla, hogy nem tudunk munkára sem eljönni, sem elmenni innen.* Leírja, hogy a helyen, ahol vannak, nincsen még olyan meleg, nincsen sok kígyó, mint ahogy mondták, a bogarak azonban olyan oltásokat csinálnak az emberen, hogy az orvosok sem különbet. Egyelőre kávéültetvények ültetéseivel foglalkoznak. A táplálkozásról azt írja: *Én csak hus, de még számítani sem lehet rá... napi kenyérrel élünk, akkor még beadósodnánk s akkor már nem élünk. Majd Herbergerről, a csábító ügyvédről szól keserűen, hogy micsoda olcsósággal ámtitkolták őket. Ha úgy élünk, mint Lupényban egy szerény család: akkor kellene legalább is 7 milesz (pénz) naponta, de hol állunk attól, ha csak 4-et keresünk? Ruházatra s egyéb költségekre persze semmi sem jut a keresetből. Így folytatja Simon János: *Ha Lupényban láttam volna a családomat élve eltemetve, az első sorsban láttam volna, mint itt. No még van egy reményem: megtanultam sirni is, csak nem fizetnek nekem... Ruhá dolgában van egy szerencsénk... mindjárt júnusban a ruhája megnyult és megszáradt, egy ruhát csinálhatunk kettőt, csak legyen mivel cérnát venni.* A szerény gunnyal írja le, hogy előreláthatólag a helyről való vándorlás lesz a sorsuk, de az nem fog nehezebbre esni, mert megszokják a nyomorúságot. Izenetet küld Simon János: *Kedves barátom, írd meg az anyának Miklósnak (Gyergyócsomafalvára), hogyha még nem késő, hogy a lábat ide ne tegye, ha otthon**

*tud annyit keresni, hogy 24 órában egyszer jóllakjék, inkább ami felesleges pénze van, küldje nekem kölcsönbe, majd megadom, ha már nem leszek ittközött Braziliában. Megrendítő sorokat ír az asszony is a levélre. *Ha nincs mit dolgozzak, könnyeimet hullatom, olyan jól esik, hogy bár álmaimban ott járjak Lupényban. Janikót meg sem ösmernétek, úgy néz ki, pedig még tartja a cicci, nem merem elválasztani...**

A levelet üdvözlésképpen aláírták: Albert Jakab, Váradi Rezső, Megyesi Imre magyar kivándorlók. Aláírta továbbá Makszér Constantin román ember is, aki, bocsánatot kér kedves barátaitól, hogy nem tud levelet küldeni, de nincsen pénze, mert *„még annak sincsen, ki már egy néhány éve, hogy itt van...”*

Nos, hová mégy magyarom? Mert lám, így fest az ígért földje: Brazília, ahová a kivándorlási kufárok csábítanak! Nem hiszel ennek a levélnek sem, sőt nevetesz rajta? Szegény magyar testvérem! Ha most nevetesz, majd megtanulod Braziliában az új mesterséget: a sirást...

KÜLFÖLD

Anglia békíteni akar. Anglia eljöttnek látja az időt, hogy beavatkozásával véget vessen Európa veszedelmes állapotának. Egyelőre békitő kísérleteket tesz. Hír szerint az angol miniszterelnök két kérdést fog a német kormányhoz intézni: 1. Hajlandó volna-e az Egyesült Államok, Anglia, vagy valamelyik semleges ország javaslatait a Ruhr-kérdés elintézésére elfogadni? 2. Hozzájárulna-e a német kormány egy gazdasági tanácskozás összehívásához, amely a német tartozások összegét véglegesen megállapítaná? — Egyes francia lapok nyíltan hangoztatják, hogy a Ruhr-megszállás Franciaország számára csak kudarcokat hozott. Mégis Franciaország egyelőre annak a hangoztatásával igyekszik tekintélyét megvédeni, hogy csupán Németország közvetlen kérésére hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni. Erre az alázatos meghódolásra pedig Németország aligha lesz hajlandó. Legutóbb is súlyos büntetéseket helyezett kilátásba mindazok számára, akik a megszálló csapatoknak adót, illetéket fizetnek vagy szolgálatukat ajánlják föl.

Melyik erősebb? Anglia és Franciaország fokozatosan elszakadnak egymástól. Vajon nem fognak-e egymás ellen fordulni? Ez a kérdés máris aggodalomba ejti az angolokat. Hírlapjaikban, népgyűléseken sűrűn méregetik a maguk erejét a franciákéhoz. Legutóbb a költségvetéssel kapcsolatban, a pénzügyi miniszter is hivatkozott a közvélemény idegességére s némi adatokkal világított rá a két ország hadi készülttségére. A miniszter azon véleményének adott kifejezést, hogy Anglia és Franciaország nem fognak egyhamar fegy-

veresen támadni egymásra, mégis némi aggodalmat kelthet a két ország erejének összemérése. Föltűnő, hogy Franciaország főként légi haderejét növeli, amivel legtöbbet érthetna Angliának. Ma az a helyzet, hogy Angliának csak 557 repülőgép áll rendelkezésére, míg Franciaország 2180 repülőgépet állíthat azonnal szolgálatba. A miniszter fejtegetéséből arra lehet következtetni, hogy Anglia is nagyobb mértékű fegyverkezésre készül.

A horvátok és a szerb királyi ház. A *Magyar Kisebbség* nyomán közöljük az alábbi esetet. — Közlebről egy horvát küldöttség járt Belgrádban s annak egyik tagja Sándor szerb királlyal is beszélgetést folytatott. A király megkérdezte, hogy a horvátok miért folytatnak ellenállást a mai kormányzat ellen. A küldöttség tagja azt felelte, hogy a horvátok nem dolgozhatnak együtt olyan politikussal, akik tagadják Horvátország jogait. Fontos volna azonban a horvátok számára, ha megtudnák, hogy hogyan gondolkozik erről a kérdéstről a király. Erre Sándor király a következőképpen válaszolt: „Én szerb vagyok és nekem szerbjeimmel kell tartanom. Ti horvátok a fajemre pályáztok. Ezt én nem tűröm és egy katonai kerítést fogok felállítani, amelyen át mi majd egymás szemébe nézünk”. A horvát küldöttségi tag erre kijelentette, hogy a furcsa válasz tisztázta a helyzetet, mert a horvátok tudni fogják, hogy nincs királyuk, minthogy Jugoszlávia államfője magát csak szerbnek vallotta.

Döntöttek Galícia ügyében. Többször megemlékeztünk arról, hogy milyen sorsra jutott a sokat szenvedett Galícia a békeszerződések következtében. Újabb bizonytalanságok és szenvedések szakadtak rája: ez volt sorsának rövid jellemzése. Előbb önállóságot ígérték neki, mert úgy gondolják, hogy alkalmas gyülekező helyül fog szolgálni az orosz-szovjet ellen vonuló ellenforradalmi csapatoknak. Az ellenforradalmi támadókat Petlejusát, Denikint, Wrangelt vörös csapatok sora leverték, az antantnak kénytelen-kelletlen le kellett mondania a boisevizmus megsemmisítéséről. Ezzel Galícia is elveszítette jelentőségét az antant számára. A lengyeleknek megengedték, hogy a fontos területet katonailag ideiglenesen megszállják. A lengyelek hova tovább végleges berendezkedésre törekedtek. Annak idején ismertettük Galícia lakosságának: az ukránoknak (ruthéneknek) elkeseredett fölkeléseit és véres harcait a lengyel uralom ellen. Ekkoriban még azt remélhették, hogy idővel csak megszabadulnak elnyomóiktól, mert ezeknek nem volt jogi alapjuk Galícia bekebelezésére. A reménységnek immár vége van; a nagykövetek tanácsa Galiciát véglegesen Lengyelországnak ítélte. Az erőszakos ítélkezés Franciaország befolyására történt s szoros kapcsolatban a Ruhr-vidék megszállásával. A franciák ugyanis ilyen úton igyekeznek lekötöztetni és

magukhoz fűzni a lengyeleket. Most, hogy az antant bomladozik, Franciaország új barátokat szerez magának: új segítőtársakat a németek ellen. Más kérdés, hogy fogja-e majd hasznát venni Lengyelországnak. Míg Galiciára az orosz-ukránok is számot tartanak s bizonyára rajta lesznek, hogy Galícia birtoklását megkeresik a lengyelek számára.

Magyarország külföldi szállításai. A szomszédos államokkal Magyarország nehezen tud gazdasági kapcsolatot teremteni, mert a politikai feltételek megakadályozzák a megegyezést. A nyugati országok megértőek nekünk mutatkoznak. Erre vall, hogy Magyarországnak legutóbb sikerült néhány előnyös gazdasági szerződést kötnie. Egy belga cég a magyarországi Dunamedencei érterületeire nézve folytatott biztató tárgyalásokat. Magyarországra Hollandiába 1400 vagon finom lisztet fog szállítani, Angliába pedig 1000 vagon cukrot. A befolyó idegen valuták alkalmasint jó hatással fognak lenni a magyar pénz értékére.

Dr. Költő Gábor

Gyászos hírt hozott a táviró: Dr. Költő Gábor Budapesten március 17-én meghalt. Aki az erdélyi magyarságnak az utóbbi évek alatt átélte küzdelmeit és szenvedéseiben résztvevő, vagy azokat figyelmen kívül hagyó, bizonyára jól ismeri a Dr. Költő Gábor nevet. A megboldogult egyike volt azoknak a magyaroknak, akiket a bizalmatlanság és a gyanu, mint összeesküvés pörök szereplői fogságra, majd a vádlottak padjára juttatott. Izgalmas tárgyalások során kiderült a Dr. Költő ártatlansága, ám gyenge, törékeny szervezete arra kényszerítette, hogy megváltja a mi súlyos küzdelmei színhelyétől. Nagy fájdalommal szakadt el Erdélytől ahová munkás, ifjú életének nagy eredményei és szép emlékei kapcsolódtak. A magyar uralom idején az igazságügyet szolgálta: elnöki líkára, majd érdemeinek méltánylásaképpen fiatalon bíráló lett a kolozsvári ítélő táblának. Itten nagy és eredményes munkásság fordított a kiskorúak védelmét célzó pártfogó egyesületek megszervezésére és vezetésére. Az államhatalom változása után az unitárius egyház jogi ügyeinek tárgyalója és vezetője majd pedig a kollégium felügyelő gondnoka lett. Égő fajszeretet és törhetetlen erkölcsi érzésként irányította minden cselekedetét, a magyar faj legnagyobb hajtása pusztult el benne. — Dr. Költő Gábor Nagyajtán, Háromszék megyében született, ősrégi székely családból. 44 évet élt. Meghatottan küldjük sírjához az erdélyi magyarság búcsuját, amelynek központja Budapestről is mindig szívszakadva visszavágyott.

Dr. Albrecht Lajos halála. Az erdélyi magyarságnak ismét gyásza van: Kísszebeni Dr. Albrecht Lajos v. ügyvéd, a Magyar Szövetség volt alelnöke, a Magyar Párt Kalotaszegvidéki Tagozatának Elnöke, Kolozsvármegye v. t. b. tisztifőügyésze, ref. egyházmegyei főgondnok márc. 12-én hirtelen meghalt. Lelkes és önzetlen munkása volt közös magyar ügyünknek. Halála gyászt jelent szerkeztőségünknek is, amelynek legértékesebb munkatársai közé tartozott; tanácsaival mindig a legnagyobb készséggel állott rendelkezésünkre. Áldásos életéről közelebből fogunk megemlékezni.

Amikor a szászok akarnak tőlünk tanulni! Olvasóinkat gyakran hívjuk föl az erdélyi szászok példájának követésére. A szászok művelődési, gazdasági intézményei valóban mintaszerűek, összetartásuk, fegyelmeltségük pedig őszinte tiszteletet érdemelnek. Örömmel számolunk be arról, hogy a szászok is fölfedeztek valamit a mi közéletünkben, amit a maguk számára követendő példának állítanak oda. A *Magyar Kisebbség* című folyóirat nagyszerű munkássága ez, amiről a brassói Kronstädter Zeitungnak egyik utóbbi száma zeng ritka, szép dicséretet. Azt írja róla egyebek közt: A „*Magyar Kisebbség*” nagyon alapos, értékes és tudományos cikkeiben, kisebb vitákban és hírekben tárgyalja a kisebbségi kérdést általánosságban is a magyarság szempontjából is. Szász viszonyokra gyakran történik hivatkozás. Kisebbségi kérdésekben a legértékesebb gyűjteménye a véleményeknek és elveknek. Elsősorban a magyarság fölvilágosítására szolgál, de nagyon üdvös volna, ha angol és francia nyelven is megjelenének nagyrésztük közleményei. Nagy nyereség volna, ha a szászok is rendelkeznének ilyen folyóirattal. Addig is ajánlatos, hogy a szász politika munkásai, akik magyarul tudnak, szorgalmasan olvassák a „*Magyar Kisebbség*”-et. — Mi a szász óhajtáshoz hozzáfűzzük: minden művelt magyar embernek ismernie, olvasnia kellene a szóbanforgó folyóiratot. A „*Magyar Kisebbség*” Lugoson jelenik meg, dr. Jakabffy Elemér, dr. Sulyok István, dr. Willer József szerkesztésében. Előfizetési ára negyedévenként 36 leu.

Házasság. Dr. Nagy Endre, lapunk munkatársa, e hó 20-án esküdött örök hűséget Mészáros Erzsébet urleánynak. Szerencsét és állandó boldogságot kívánunk a frigyhez.

Egyházi nyugdíjasok számára nincs vasuti kedvezmény. Az államvasutak vezérigazgatóságához beadott kérésekre közelebből válaszoltak, hogy egyházi nyugdíjasok számára nem ad ki féláru kedvezményes jegyeket, mivel ezek az állammal semmi kapcsolatban nincsenek.

Nagy árvizek. A megindult olvadás nagy áradásokat okoz egész Romániában. Moldovában különösen nagy károkat és pusztításokat idéznek elő a rohanó hegyi folyók, hidakat rombolnak össze, házakat sodornak el. A vasutakat is sokhelyen megrongálta az árvíz, a vonatok több irányban nem közlekednek.

Finn tudósok részvétele Németország iránt. Finn rokonaink legkiválóbb tudósai és írói átiratot intéztek a német egyetemekhez és főiskolákhoz, amelyben a Ruhr vidéki események alkalmából részvételüket fejezik ki a németek iránt. Az átirat így hangzik: —

— „Azok az egyre súlyosbodó erőszakoskodások, amelyek a világ egyik legműveltebb népe ellen folynak, a mi országunkban is mély fölháborodást keltenek. Alulirottak szükségesnek láttuk, hogy érzésünknek kifejezést adjunk.” Az átiratot 117 kiváló finn tudós és író írta alá.

Vadászati tilalom. A földmivelésügyi minisztérium vadászati igazgatósága az illetékes hatóságokhoz körrendeletet intézett, amelyben tudomásukra hozta, hogy a következő időszakokban tilos a vadak és madarak vadászata: Január 15-től augusztus 15-ig a fajt mindkét neme. (A fajdkakas vadászata azonban április 1-től május 15-ig szabad). Január 15-től szeptember 1-ig fácánok és mogyoróstyukok. Január 15-től augusztus 15-ig a fűrj, haris, vadgalamb, gerle, fenyvesmadár és lenyörigő. Február 1-től szeptember 15-ig a nyul. Február 1-től augusztus 1-ig szarvasok és dämvadak, (a szarvastehenek vadászata egész éven át tilos) valamint a zerge, nemre való tekintet nélkül. Április 1-től július 15-ig hatyu, vadlud és a vadréce. Május 1-től december 1-ig az őzbak, (az őztehén vadászata egész év folyamán tilos és csak a földmivelésügyi minisztérium engedélye esetén vadászható). Május 1-től július 15-ig a szalonkának minden faja és általában a vizi-vadászat minden neme, a fogoly és tuzok nemre való tekintet nélkül.

A világ legöregebb embere. Eddig a legmagasabb emberi életkor, amit meg lehetett állapítani, 130 esztendő volt. Most Khinában egy 163 esztendőes embert fedeztek föl. A kormány ennek a nevezetes embernek, aki alkalmasint a világnak legidősebb embere, évjáraadékat ad.

Kiütéses tifusz Magyarországon. A veszedelmes fertőző betegség, amelyről orvosi munkatársunk alapos ismertetést adott közelebbi számainkban, már Magyarországon is felütötte fejét. Heves megyében, Eger környékén dühöng leginkább, ahol egy piszkos cigánytelepen kezdődött a járvány. Budapestről egész orvosi különítmény szállott ki Hevesbe, hogy elojtsa a kiütéses tifusz terjedését. Mi előzzük meg a bajt. Hogy miérett, arra részletesen megfelelnek dr. Gergely Endre nagy gondtal és tudományos készséggel írt cikkei.

A szilágysámsoni ref. Dalkör február 25-én műkedvelő előadást rendezett. Előadtlák a „*Cigány*” c. régi öröksépségű népszimtművet. Megértették, átértékelték és szép sikerrel megjátszották szerepeiket valamennyien, de különösen kiváló szép, minden részleteiben sikerült alakítást nyújtott ifj. Rácz Ferenc Zsiga cigány szerepében. A betanítás és rendezés munkája Bartha Samu ref. tanító és hűséges munkatársai érdeme. Az előadás jövedelme a Dalkör hármónium beszerzési alapjára fordítottat. (s.)

Erdőségek a magyar Alföldön. Magyarországon sok értékes területét veszítette el a békekötés alkalmával. Erdőségeit is tulnyomó részben a szomszédos államok kapták meg. A mellatlan sors azonban nem ejti kétségbe a magyarokat: tudással, szorgalmas munkával igyekeznek pótolni veszteségeiket. A hegyvidékek elveszített erdőségei helyett most az Alföldön telepítenek új erdőket. Az erre vonatkozó törvényjavaslatot a parlament már le is tárgyalta. Az erdőségek egyebekben csak növelni fogják az Alföld termékeny-

ségét, mert nagyobb nedvességet fognak az Alföld száraz éghajlatában előidézni.

Gyermekáldás. Belényesujlakon, egy biharmegyei kis községben, Balázs Máriának négy fiu gyermeke született. Orvosi vizsgálat szerint mind a négy fiu életrevaló.

GAZDASÁGI ÉS TÁRSZÖVETKEZETI KÖZVÉLEMÉNYEK

Milyen tyúkot tartsunk?

Írta: Dr. Péter Béla.

Minden gazdasági udvar kiegészítő részét képezi a majorság. A legtöbb gazda ugyan lenézi az apró háziállatokat, mint ahogyan egyik gazdatiszt nekem mondta: „a mi a birkánál kisebb állat, azzal én nem törődöm.“ Ezért a majorság az asszonyok gondjára marad. Pedig ha tudná a gazda, milyen fontos szerepe van a baromfi-tenyésztésnek az ország közgazdaságára, akkor nem nézné úgy le a gazdálkodásnak ezt az ágát. A statisztika bizonyítja, hogy a régi Magyarország a baromfi-termékekből nagyobb értékűt szállított külföldre, mint a lótenyésztésből. Ezért tehát fordítsunk egy kis figyelmet a majorságra is.

Nagy kérdés: mikor jövedelmező a baromfi-tenyésztés? Mert nem mindig jár haszonnal a majorság tartása, vannak esetek, hogy az ember erre alaposan rá is fizet. Röviden kifejezve, akkor jövedelmező a majorság tartása, ha a tyúk maga keresi meg elesége javarészét és ha csak egy kis pótló takarmányozásra szorul. De ha zárt udvarban tartjuk a tyúkokat, akkor őket mindig etetni kell, miéltis többnyire ráfizetéssel jár a tyúktartás.

Vannak azonban esetek, hogy a városi tyúkászat is jövedelmező pl. ha fajbaromfit tartunk és tisztavérű tenyészanyagot nevelünk, amit drága pénzen el lehet adni. Vannak azután más esetek is, hogy városi udvarban is érdemes egy pár tyúkot tartani, amint azt alább elmondandó leszek. Mindenféle körülmények között azonban döntő a tyúkászat jövedelmezőségére az a kérdés, hogy milyenfajta tyúkot tartunk. Erre nézve legyen szabad egy kis visszaemlékezéssel élnem és a régi időkben — gyermekkoromból — egyet-mást elmondani, ami a tyúkfajták jellemzésére találó lesz.

Szüleim házában igen tágas udvara volt. Dacára annak, hogy a ház a városban volt, mégis igen szép, napsugaras és barátságos udvarunk volt. Hogy ez a nagy udvar kihalt ne legyen, édes anyám azt tyúkokkal népesítette be. Nem annyira a haszonért, mind inkább az életért, az élelenségért tartottuk a tyúkokat. A házőrző kulya, a vadászgató macska nem élénkítette

eléggé a nagy udvart, hogy abban igazi, mozgalmas élet legyen, ahhoz már egy egész tyuksereg kellett. Mondhatom tehát, hogy gyermekéveimben tyúkok társaságában töltöttem és az itt szerzett tapasztalataimnak igen nagy hasznát vettem későbbi életpályámon, amikor a kassai gazdasági tanintézetben a baromfi-tenyésztést kellett tanítenom. Elő kellett adnom ezt a magas tudományt dacára annak, hogy erre nem tanítottak engemet, előadásokat erről sohasem hallgattam. Hol is hallgathattam volna a tyúkászatot? Ezt az egyetemen nem adják elő, én pedig az egyetemen nyertem főiskolai kiképzésemet. A mit tehát gyermekkoromban tapasztaltam, az volt az alapja később szerzett ismereteimnek a baromfi-tenyésztésből. Pedig büszke is lehetnék ezen előadásaim eredményére, mert a későbbi országos baromfi-tenyésztési felügyelő, *Hrebay Emil* is az én tanítványaim közé tartozik. Midőn pedig az utolsó magyar előadásokat tartottuk a Kolozsvári gazdasági akadémián, akkor ismét nekem kellett ezt a tudományt előadnom, mert nem volt más előadó, — mind megszöktek innen.

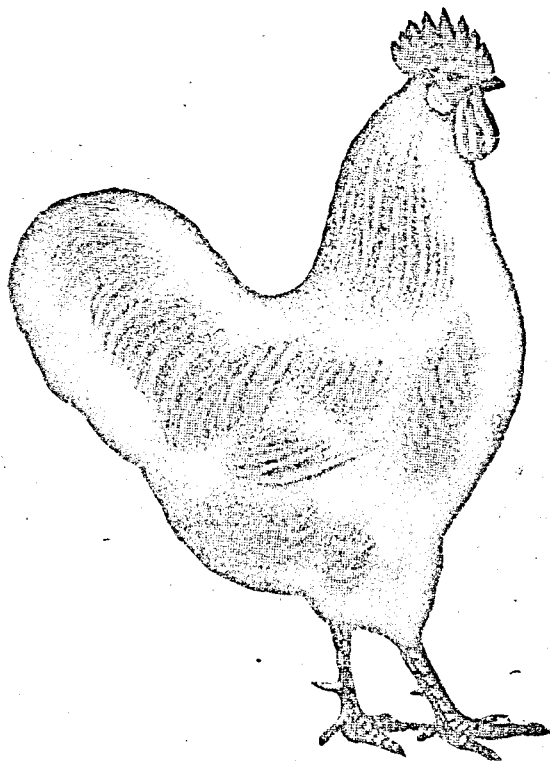
Anyám szempontjából az volt a fontos, hogy olyan tyúkfajtával népesítsük be az udvart, amely békét hagy a kertnek. Udvarunk mellett u. i. szép nagy házikertünk volt, mely csak léckerítéssel volt az udvartól elválasztva.

Hogy tehát a kert biztonságban maradjon, azért olyan tyúkfajtát óhajtott az édes anyám, a melyik nem repül át a kertbe. Találtunk is olyant. Abban az időben kezdett Európában két hatalmas nagy tyúkfajta elterjedni, a miket a múlt század közepén Ázsiából hoztak be. Az egyik volt a *kokin*, — a másik pedig a *bráma*. Gyönyörű példányok voltak ezek. Hatalmas nagy testűek és tojásaik is óriások voltak. No ezektől nem kellett a kertet féltetni. Súlyos nagy testűekkel képtelenek voltak repülni és sűrűn gatyás lábukkal nem nagyon kapargáltak. Szép csendesen hűsöltek az árnyékban és a legnagyobb nyugalommal várták be az etetés óráját. Ennek a két fajtának késői ivadékai, a közönséges házi tyúkfajtával keresztezve, az népesítette be az udvarunkat évtizedeken keresztül. Valami nagy hasznunk nem volt a tyúkok után, mert rossz tojók voltak, de valamire mégis jók voltak ezek is. A *kokin* páratlan kotló volt, a *bráma* pedig elég jó hústyúk, mert fiatal kakasai és jércéi jó pecsenyét adtak. Az volt az előnyük, hogy a kakasokat nem kellett kappanozni, mert lassan „férfiasodtak“, az ivari ösztönük későn ébredt. Mint „szüz kakasok“ jó pecsenyét adtak. A *bráma* tyúkfajtát ezért a magyar kormány a kilencvenes években nagyban tenyésztette az állami telepeken és azután a fiatal törzseket magántenyésztőknek osztotta ki. Ilyen állami telep volt itt Kolozsvárt is a gazdasági intézet gazdaságában, a hol négyféle tyúkfajtát, pulykát, libát, és rucát tenyésztettek

állami kiosztás céljából. Négy egymástól távolos tanyán négyféle tyukfaját tenyésztettek, u. m. az András-majorban a *fehér brámát*, Sándor-telepen a *langszhánt*, a Béla-telepen a *kendermagosat* és Kardosan az *erdélyi kopaszyakut*. Felejthetetlen lesz előttem az a kép, a mi elém tárult 1893 őszén, mikor a kolozsmonostori intézetbe kerültem, a hol az akkori igazgató — *Vörös Sándor* — bemutatta nekem a gazdaságot és kivitt az András-majorba. Kétezer darab friss nevelésű fehér bráma jérce és kakas sereglött ott össze az esti eietéshez. Gyönyörű látvány volt! Nagyon okos dolog volt ez a tenyésztés, mert innen terjedtek el a nemes tyukfajták a környéken és feljavították az aprótestű, apró tojásokat tojó közönséges házi tyukot. A monostori intézet környékén mindenfelé lehetett látni magánkézen nemesebb vérű baromfit. Hogy milyen uton került az magánkézre, azt nem igen kutatták, mert hiszen még ha nem is egészen egyenes uton jutottak hozzá a nemesebb baromfihoz, az nem volt olyan nagy baj, mert arról is terjed a kultúra. Az intézet emelő hatása ebben is megnyilvánult.

A brámafajta keresztezett utódai még sokáig mutatkoztak a piaci baromfi között. Felismerhetők azok a brámára jellemző nyak- és farktollak által. A fehér tollruha mellett fekete tollakból álló szép gallérjuk és fekete farktollaik vannak.

Az évek során azután gyors egymásutánban jelentek meg az újabb fajta tyukok. Így az én szüleim udvarába is bevonult a *langszhán*-nevű fajta, amely ma is az

Langszhám-kakas.

nyerte meg a tetszésemet. Mikor az még új volt, akkoriban a múlt század vége felé cikket írtam a „Mezőgazdasági Szemlé”-ben a „jövő tyukja” címén, amelyről reméljük, hogy majd arany tojásokat fog tojni. Ha az idő nem is váltotta be ezt a jóslatomat, mert jöttek újabb

Balról Plimut (nemes kendermagos) és jobbról Orplington tyúkpár.

én kedvencem. Szép testű, magas, termelű fekete fajta az, a mely edzett természetű és kiváló tojástermelése által

tyukfajták, mint a *kendermagos* vagy *plimut*, azután a *sárga meg a fehér orplington*, de azért mégis kedven-

cem maradt a langszhán. Ezekből az említett fajtákból volt nekem tyukom, de valamennyi fajta között a legszorgalmasabb fajta. Amellett nagy tojásokat tojik, téli tojó, eléggé edzett és elég jó nevelő anya is. Ha a fekete langszhánt első helyre teszem is, azért nem akarok sem az *orpington*, sem a *kendermagos*, sem a *kopasznyaku* érdemeiből semmit sem levonni. Ezek is jók és a gazdasági udvarba nagyon jól beválnak, jó gazdasági tyukok. Ezek a fajták megnevesítették közönséges házi tyukunkat az u. n. parasztyukot, a melynek legbiztosabb jövőt jósolok, mert az honos nálunk és legkevésbé kényes. Annak gondozására és időnkénti nevesítésére és vérfrissítésére legyen gondunk. A tyukok szorgalmas tojástermeléséről szólva elmondom még az én sajátos esetemet. Az egyik esztendőben u. i. azt tapasztaltuk, hogy hiába van többféle fajta tyukunk az udvarunkon, mégis sajátos dolog, hogy tyukjaink mindig csak cselédváltozáskor tojtak szorgalmasan. Ha új cseléd jött, nagyszerűen tojtak a tyukjaink, de amint a cseléd megszokott nálunk, feltűnően apadt a tojástermelés és csakhamar teljesen abba is maradt. Ha új cseléd jött, ugyanez a dolog ismétlődött. Amellett azután a cselédnek hoi az anyja, hol a nagynénje hetenként hozott eladásra friss tojást. Végre rájöttünk, hogy mi bizony a saját tyukjaink tojásait vettük meg pénzért. Az ilyen tyuktartás persze nem mondható jövedelmezőnek...

A székelykeresztúri bikakiállítás. Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület február 28-án megtartott bikakiállítása, díjazása és vására a gazdaközönség elég élénk részvétele mellett folyt le. Sajnos, a felhajtás a múlt évvel szemben is hanyatlást mutatott, nem annyira a szám, mint a minőség tekintetében. Az agrárreform kiméretlen végrehajtása elseperte a nagy tenyészeteket, a kiállítók mind kiszegdák voltak, akik gonddal, fáradsággal és szeretettel foglalkoznak a tenyésztéssel, tekintve azonban, hogy törzsteheneik nem állanak azon a színvonalon, mint ahogy álltak a nagy tenyésztőknek évtizedek alatt következetes gonddal megválasztott tenyészanyag, természetes, hogy a minőség nem érte el a háboru előtti színvonalat. Sajnos, a kiállított anyagnak is majd 73 százaléka eladatlannal maradt, ez a jövőre bizonyára káros befolyással lesz a köztenyésztésre. Felhajtott összesen 36 drb magyar erdélyi és 62 drb nyugati fajta bika, melyek közül 4 drb magyar erdélyi fajta 1200 leu, 5 drb nyugati fajta 1000 leu jutalmat nyert, 2 község bikagondozói között 500 leu jutalmat osztott ki. Az erdélyi magyar fajták közül Elekes Dénes, Fekete Mihály, Kovács Károly, Simó Lajos gazdák bikái, a nyugatiak közül Kálnoki Ferenc, Palatka Lőrinc, Benedekfi Sándor, Szonya János, Debicki Béla tenyésztők bikái díjazottak. Eladatott 11

drb magyar erdélyi 172.500 leuért, átlagár 15.682 leu, 8 drb nyugati 92.500 leuért, átlagár 11562. A legdrágább árat 22.000 leu Derzs község fizette egy magyar erdélyi bikáért, míg nyugatiért legmagasabb árként 17.000 leu Keresztur község fizette.

A szarvasmarha kivételének tilalma. A kormány háromhónapi időtartamra a szarvasmarha kivételét tiltotta. A már kiosztott kiviteli engedélyeket felvizsgálás végett be kell mutatni. Szakkörökben a kiviteli tilalomtól nem sok jót várnak. A marha ára már is esett, de ennek csak a spekulánsok fogják hasznát látni, akik olcsó pénzen a tulajdonosok marháját összeszedik s három hónap múlva drágán tovább adják.

Halálos rém — ajtónk előtt

— A kiütéses tifusz. —

— A háboru szennyje. —

Magyar falvaink és városaink tiszta lakossága mecsodálkozással vette tudomásul a háboru folyamán megjelenő hírlapok ama tudósításait, hogy a kiütéses tifusz terjesztője a ruhatetű. Nem is kell nagyon meglepődnünk a lakosság ezen csodálkozásán. Mert békeidőben nem igen ismerte a tiszta nép a ruhatetűt. Még az erdőmunkások között is, kik tudvalevőleg nagy csoportokban együtt tartózkodtak hetekig, ritka kivételen ezen utálatos, piszkos szürke rovar. Ők is legfeljebb hírből hallották, vagy olyankor szereztek róla csak tudomást, amikor a falusi csavargókat és koldusokat látták, hogy miképen igyekeztek azok megtetvesedni ruhájuktól megszabadulni. A csavargók és koldusok ugyanis a megtetvesedett ruhát és fehérneműt a földbe beásták és egy kis darabkát kinn hagytak belőle; erre a kinnhagyott darabra seregestül mászik ki a ruhatetű, mert a földben nincs számára sem táplálék, sem elég meleg s akkor lerázzák. Vagy talán azt is hallhattuk, hogy a tetves ruhát, fehérneműt úgy is szokták tetvesíteni, hogy azokat jól záró ládába helyezik s csak kinn hagyják néhány héttig, mert ilyenkor a tetvek táplálék (vér) hiányában maguktól is elpusztulnak.

A világháboru azonban megismertette azokat a ruhatetűvel, akik sehasem látták s hírért sem hallották. Nincs olyan háboru járt férfi, ki ne látta volna a ruhatetűt közelebbről; különösen a fogságban szenvedők, a fogolytáborokban tartózkodók szereztek személyes tapasztalatokat, amikor különösen az orosz fogságban levők ezrei tetvesedtek el s százai, meg százai elpusztultak el a tetűcsipés kapcsán fellépett kiütéses tifuszban.

Arra a kérdésre, hogy miért olyan szaporán terjed a ruhatetű, könnyű megválaszolni. A nőstény ugyanis 50--120 petét is képes lerakni, sőt többször párosodván, egy nőstény rövid élete alatt (a nőstény átlag 4 héttig,

him 3 hétig él) több száz petét is lerakhat. A peték rendszerint 8 nap alatt kelnek ki (hidegben később), a lárva háromszor vedlik, lehányja a takaróját, a 11-ik napon teljesen kifejődik, a 15-ik napon pedig *ivarérett* lesz. Ebből érthető az, hogy *egyetlen nőstény ruhateű utódai révén pár hét alatt százazrekre, milliókra szaporodhatik.*

A ruhateű, (mely nagyobb a fejtetűnél) a testnek csak hajmentes részén tanyázik, kaparásával, különösen éjjel, állandó és kellemetlen viszketést okoz. Főleg az alsó ruha ráncaiban, varrataiban szeret élni s a szabad szemmel meglátható petéit is oda rakja le. Karmaival a ruha szálaiba kapaszkodik (szinte nehéz onnan levenni) és táplálkozásához is onnan szereti első két lába és szívókorongja segítségével a testet érve az ember vérért szívni.

A ruhateű élénken mozog és egyenes vonalban számítva egy óra alatt körülbelül 10 métert tud haladni. Különösen a fiatal ruhateű mászik el könnyen, az idősebb gazdájához ragaszkodik. Utálja a tisztaságot, szereti a piszkot, sőt a piszokban hosszabb ideig is étel minden táplálék nélkül. A veszélyt megérzi és buvó helyet keres.

A tetűirtás módjai.

A világháboruban a tetűirtásnak számos módját kipróbálták, a beváltak némelyikét mi is felemlítjük.

A megtvesedelt katonákat a tetűirtó állomásokon úgy szabadították meg a tetűektől, hogy (3%-os) karbolsavoldattal, vagy petróleummal permetezett lepedőre állítva, ruhájukat és testükön viselt összes holmijukat levétették, hajukat, szakállukat lenyirták. Ezután következett az alapos mosakodás vagy fürdés, mely után a testet szürke kenőccsel, vagy (10%-os) kénkenőccsel, (melyhez ánizsolajt is kevertek) kellett bedörzsölni. E műveletek végeztével *tiszta* helyiségben *tisztába* öltözködték.

Az illetők holmiját azután a lepedőbe burkolva, elvitték tetűirtó állomásokra. Ezen tetűirtó állomásokon külön helyiségek voltak a vetődzésre, nyiratkozásra, mosakodásra (fürdésre), rovarirtásra és öltözködéssre.

A tetves fehérneműt és ágyneműt, valamint a mosható ruhát lúgos vízben, fedett edényben legalább negyedóraig kell főzni. A nem mosható ruhanemű, gypjuszövet, toll 100 fokos, vagy ezenfelüli hőben (*gőzfertőtlenítés*) 1 órán át tartandó, szörme (prém) és bőrholmi petróleumba, vagy 3%-os karbolsavas oldatba mártott kefével kefélendő. Ágyszalma és értéktelen holmi elégetendő.

A *hajtetűt* férfiaknál legegyszerűbben és legjobban úgy irtjuk ki, ha a kopaszra nyírt fejre petróleumba (vagy sab-dilla ecetbe) áztatott ruhát kötünk éjszakára. A nők hajukat petróleummal vagy perubalzsammal (igen jó!) dörzsölik be és éjjelre jól bekötve tartják.

A tetű (és más élősködő rovar) irtására *igen alkalmas a sülőkemence forró (70—100°C) levegője.* A lazán zsákokba helyezett ruhaneműeket a fűtött sülőkemencébe akkor kell beletenni, amikor a kemence forrósága már annyira mérséklődött, hogy az abba helyezett fehér papiros nem pörkölődik, illetve nem barnul meg. Egy óra hosszat kell így a ruhaneműeket tartani, amikor a tetűknél jóval ellenállóbb peték (serkék) is elpusztulnak. Egyébként a peték elpusztíthatók úgy is, ha a ruhát a varrások és ráncok mentén forrón i mételve vasalják, vagy gyertya lángja felett óvatosan áthúzzák.

(Legbiztosabb peteirtó szer a *szénkéneg* (különösen paprikával keverve), de hátránya, hogy *tűzveszélyes és robban.*)

A tetvek *megtelepedésének megakadályozására* szolgál a ruhába szórt naftalinpor, vagy az alsó- és felső ruházat közé zacskóba tett naftalin vagy ánizs. Tanácsos a ruházatot tiszta ánizsolajjal vagy köményolajjal permetezni, a testet pedig 96%-os alkohollal kevert ánizs-vagy köményolajjal (1/3 rész ánizs, vagy köményolaj és 2/3 rész 96% alkoholi) bedörzsölni.

Ne feledjük mindezek mellett, hogy a gyakori tisztálkodás és az alsó fehérneműnek gyakori változtatása *legbiztosabb módja a kiütéses tifusz ellen való egyéni védekezésnek!*

Mindenki emlékezhetik, hogy a világháború alkalmával a belügyminiszter a járványos betegségek elleni védekezés szempontjából 14 határszéli megfigyelő barakkórházat állított fel és 50.000 ágy berendezésével megvédte az országot a legsúlyosabb csapásoktól. Ezen barakkórházak, bár berendezésük óriási költségbe került, meghozták bőven gyümölcsüket.

Dr. Gergely Endre.

A kézműipar a kolozsvári tavaszi vásáron.

— márc. 11. —

Munkatársunk kezében a most esztendeje között jelentésünkkel bejárta a piacot, ugyan mi változás történt kerek egy év lefolyása alatt. Dertis, napfényes időben folyt le a vásár. A piac talán emiatt is zsúfolásig tele ipari termékekkel. Ugy szemre körülbelül kétszer olyan gazdagnak mutatkozik a piac, mint most esztendeje volt. Távoli vidékekről is sokkal többen jöttek el iparosok, mint a tavaly. A kalotaszegi varrottas mellé kitelepedett a galambfalvi székely háziszővőse és a tordai szűrszabó mellett a szebeni posztóst is ott látjuk. Főlötte nagyot haladt egy esztendő alatt az ipari kiter-

melés is, a kereskedelmi föllendülés is, de az árak sem röstelkednek hátul.

Munkatársunk sokhelyütt szóba állt vidéki iparosainkkal, kérdezősködött egyes bajos dolguk felől, sok panaszt hallott a nagyadókról, a pénz, a tőkehiányról, s kívánni valót hagy még hátra a fiatal ipari munkások szorgalma is. Ezek közé a [panaszok közé mi is vegyítünk egy kis szemrehányást arról, hogy iparosaink az iparosság mozgalmairól nincsenek tájékozódva s tisztelet — a kivételeknek — de nem olvasnak mindnyájan ujságot. Pedig, mint értelmesebb emberek, ők kellene, hogy a falu zászlóvivői legyenek a fölvilágosodás terén.

Hogy olvasóink képet nyerjenek az ideai piaci árakról és általában az áremelkedésekről a mostani árak mellé zárójelbe odairjuk a múltéviakat is.

Faipari termékek:

Egyszerű bukkfából való festetlen szekér	3600	—	Leu
Egy kőrisfából való festett szépen ki-			
dolgozott piacrajáró szekér	5250	(3000)	"
Egy elsőrangú festett egylovas kocsí	3000	—	"
Vasveretes igásszekér	6200	(4000)	"
Eke-talyiga vasalatlan	50-65	(30)	"
1 drb. marhaszekérbe való vasalatlan löcs	20	—	"
Vasalatlan borona	100-150	—	"
Vasalt borona	400	—	"
Marhaszekérbe való vasalatlan kerék	100	—	"
Cifrázatos marhajárom	100	—	"
Egyszerű	85	—	"
Mélyszántó vasa ke vastalyigával	1350	—	"
Cseber 2 vékás	60	—	"
" 4 "	80	—	"
" 6 "	120	—	"
Kád	300-400	—	"
Nyárfából v. 5 ltervékás dagasztóteknő	160	—	"
" 4 "	140	(200)	"
" 3 "	120	—	"
" 2 "	100	—	"
" 1 "	80	(70)	"
Hántott fűzfavesszőből készült vetemé-			
nyes kosár (ürtartalma 1½ ltervéka)	20	—	"
Hántatlan fűzfavesszőből	10	—	"
Gyékényszotyor	14	—	"
Légely	40-50	—	"
4 ltervékás vízfordó cseber	145	—	"

Sziták:

Kennyérszita	60	(50)	Lei
Fátyolszita	50	(30)	"
Kakasrosta	25	—	"
I. osztályu mázos cserépfazék 6 l.	25	—	"
II. " " (6 l.)	30	—	"

Bőripari termékek:

Egy pár ígás hám	3000-4500	(1300)	Leu
" " parádés "	6000-9000	—	"
Fék zablástartól	250-500	—	"
Béres-ostor	50-200	—	"
Lókorbács	6-10	—	"
Egy ekepating	50-120	(80)	"
Egy kender hámnyakló	70	—	"
Egy darab izzasztó	90	—	"
Kötőfék drb-ja	30	(12-15)	"
Egy pár kötél hámistrang	20	(20-30)	"
Egy pár férfi csizma	(300-550)	—	"
Egy " női "	(400-450)	—	"
Egy " bakkancs	(200-250)	—	"

Házi szövő-ipar:

Egy méter ing-vászon házi szőtt kenderből	30-50	—	"
Egy hatvékás zsák kenderből	60-70	—	"
Egy gyolcs lérfi ing	70	—	"
Egy kendervászon surgyé	130-160	—	"
Törülköző	50	—	"
Rongy-pokróc metere	18	—	"
10 pászma finom kender	90	—	"
10 " durva "	80	—	"
1 szalma-kalap	40	—	"

Vámdíjak aranyban: A legfrissebb hivatalos közlés szerint a törvény a vámdíjaknak aranyban való behajtását teszi lehetővé és így a vámhivatal követelheti, hogy az aranyértéknek megfelelő összeget papiros leuban fizesse ki az, ki az ország határán árut szállít keresztül. Így a jelenlegi vámdíjak ötszörösükre emelkednek föl.

A fémipar és az állam, Hivatalos megállapítás szerint az állam az egyes fémipari üzemeknek több mint egy milliárd (1000 millió) leuval tartozik, mozdonyok és más felszerelési eszközök javításáért. Ezek törlesztésére az iparügyi miniszterium most 500 millió folyósítását sürgeti a pénzügyminiszteriumnál, mert belátta azt, hogy a tartozások kifizetésének elmulasztása miatt az állam a legjobb cégektől esik el, mivel ezek állami megrendeléseket nem hajlandók már tovább elfogadni. Együttal azon fáradozik a miniszterium, hogy egy *mozdony-alapot* teremtsen meg, melynek összes jövedelmét a vasut kocsiállományának állandó tartozására fordítana.

Husipar. A marha ára a kolozsvári tavaszi vásáron erős csökkenést mutatott, egy pár ígás ökör ára az előző heti vásárok árához mérten 2000 leuval, a jó fejős tehéné 500-1000 leuval esett. Befolyásolta a marhaárakat az is, hogy a télen visszatartott szénából meg lehetős volt a fölhozatal.

Az árak azonban valószínűleg megint a régi nivóra emelkednek, mert a kereskedelmi minisztérium

ujra megkezdie a marhakiviteli engedélyek kiosztását. Az új engedélyek folyó évi jun. 1-től érvényesek. De új engedélyeket adnak ki az érvényesnek minősített, azonban a közbejött zárlat miatt ki nem használt régi engedélyek helyeit is, melyek jun. 1-től annyi ideig lesznek használhatók, mint amennyi időre szabad kivitel esetén márc. 10-től még használhatók lettek volna. 30 napra szóló engedélyt kapnak különösen azok, akik a beifogyasztásra szánt hányadot már előre leadták, engedélyhez azonban még nem jutottak.

Nyersbőrárak. Kolozsvárt nyersbőr iránt igen élénk a kereslet. Szopóbőr 7 kg.-ig 38—40 leu, 8—25 kg.-ig 29—30 leu, 26—35 kg.-ig 34 leu, 35 kg.-tól feljebb 35 leu. A bivalybőrök 20%-kal olcsóbbak. A faggyu ára 24—25 leu.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár 1923. március 21. —

1 dollár	= 217.—	leu
1 francia frank	= 13.80	"
1 svájci frank	= 41.50	"
1 font sterling	= 1018.—	"
1 lira	= 10.60	"
1 cseh korona	= 6.40	"
1 dinár	= 2.10	"
100 német márka	= 1.00	"
100 magyar korona	= 7.—	"

MULATTATÓ

Virágvasárnap.

Jeruzsálem határinál
Virítanak a pálmafák.
A mezők minden kis virágát
Mosolygó öröm hatja át.
Az olajfák levelein
A tavasz ezüst csókja reng,
Az ég szeliden mosolyog
— S mint elérhetetlen fehér álmok
Rajta sok szelid felhő leng.

És ül a Mester szomorúan,
Körötte a kicsiny csapat,
A pálmafák hűs árnyékában
Pihenik fátalmukat.
Majd tovább mennek a város felé,
Hol várja őket már a nép,
Mindenikük oly hallgatag,
— Mint az elrejtett sötét bánat
Olyan szomorú ez a kép.

Szól János most, — a szelid lelkű:
— Az éjjel jaj, rossz álmot láttam.
Halvány tövises rózsafák közt,
Kedves Mester, tereád vártam.
Mikor megjelentél előttem,
Homlokod ezer sebből vérzett,
Pedig fejedem koszorú volt,
És én mégis oly nagyon félek,
Mester, — ki tudja mi ér téged?

Óh jöjj innen, forduljunk vissza,
Odahaza most szebb a világ,
A Genezáret partjainál
Sokkal szebbek a pálmafák.
— A Mester nem szól, csak egyet int
S a kis csapat tovább halad.
Amerre mennek, minden virág sír,
Még a bársonyos mezőkre is
Szomorú könnyharmat szakad.

Belül a város kapuinál
Az utakra zöld ágat hánynak,
Hozsannát kiáltoz a nép,
Dicsőség a Dávid fiának.
— A Mester bólint szomorúan,
Szél rázza a leveleket.
A feltámadás sejtését sugja,
Jézus nem szól, — csak félre fordul
S szeméből egy-egy könny perreg.

Blró László.

Mókás történetek.

Hogy keletkezik a háború?

Két italos ember a háborúról beszélget.
— Én nagyon könnyen meg tudnám magyarázni,
hogyan keletkezik a háború? — mondja az egyik —
De egy pohár sört kell a magyarázatért fizetned.
— Jól van, egy pohár sört fizetek.
A háborus szakértő megissza a sört s aztán azt
mondja:
— Csak akkor adom meg a magyarázatot, ha
még fizetsz egy pohárral.
— Isten neki, a másodikat is megfizetem.
A háborus ember a másodikat is megissza.
— Meggondoltam a dolgot, csak akkor magya-
rázom meg a háború keletkezését, ha harmadszor is
fizetsz — követelődzik újra.
Dühbe jön a rászédett ember, fölugrik, hogy a
másikat pofonvágja. Ez is föl áll és magfogja a társa
kezét.
— Megállj, barátom! Látod itt a háború beletke-
zésének a magyarázata: az egyik mind többet és töb-
bet akar kicsikarni a másiktól, míg ez megakadja és
inkább odavág.

Az élelmes Zsuzsi.

Zsuzsi, a szolgálóleány, hust kér a mézszárakban.
 — Milyen hus kell? — kérdi a mézszáros.
 — Kemény, rágós hust tássek adni, mert ha jó
 hust viszek, mind megeszik az urak s nekem semmi
 sem jut belőle.

Tönk-városa.

— Ugy-e, édes apám, nagy város az a Tönk?
 — kérdi a fiu az apjától.
 — Honnan gondolsz ityet? — csófolkozik az apa.
 — Mert hallom, hogy annyian mennek Tönkre...

Dr. Szentkirályi Sándor gyűjteményéből.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Több érdeklődő tisztviselőnek. A nyugdíj iránt beadott kéréseket késedelmesen és rendszertelenül intézik. Egyesek kérése hosszú idő után elintézését nyert. Hogy a beadott kérésekre mikor jön válasz, az természetesen nem tudható. Mindenkinek érdekében áll, hogy mindeneműl összeköttetés kihasználásával e kérés elintézését szorgalmazzák. A Tisztviselők Alkalmi Bizottsága több ízben sürgette a beadott kérés elintézését, sajnos, kevés eredménnyel. Különben a tisztviselői ügyet illető kérdésben az Alkalmi Bizottság legközelebb nagy gyűlést fog tartani a további teendők megtárgyalása céljából. Minden nyugdíjra jogosult tisztviselő adja be illetékes helyre nyugdíj iránti kérését. — *Dr. O. B. Kézdiszentlélek.* Fenti üzenetünk Önnek is szól. — *A. I. Gyergyócsónafai.* Cipészszek szaklapja megrendelhető: Babos Károly cipész mesternél Cluj (Kolozsvár) Pata utca 87 szám. — *K. L. né.* Sorait várjuk és várjuk. Napokban együttesen írunk. L. 25-én megy haza. — *Gy. L. Ujszékely.* A küldött 44 Leuból 12 Leut a múlt és 32 Leut a folyó évre számoltunk el. Naptár ment. — *V. I. Temesrékás.* Előfizetés a most küldött 11 Leuval folyó évi febr. 15. lejárt. Kérjük annak közlését, hogy a lepot továbbra is küldjük-e? — *Cs. S. Székelyhid.* Előfizetés folyó évi jól 1-én jár le a most küldött 22 Leu beszámításával. — *B. A. Kovászna.* A küldött 44 Leuból 16 Leu a múlt és 28 Leu a folyó évre szól. Naptár ment. — *K. L. Zdon.* Köszönjük a 3 új előfizetőt. — *P. I. Gyimesfelsőlók.* A küldött 132 Leut elszámoltuk, előfizetőknél lapot megindítottuk. Köszönet nemes fáradozásért. — *Fogy. Szövetkezet Vajdaszentiván.* A küldött 352 Leut 8 előfizető egész évi előfizetési díjába elkönyveltük. Ezután 10 példány megy b. címére. Öszinte hála ügybuzgóságért. *Csontlisztról és Gyógynövényekről* jövő számunkban!

Eladó azonnal.

215 drb. faj juh

Értekezhetni Simonffy Mátéval
 Bagyon-Bagán — Torda-Aranyos megye.

NITROGEN

R.-T.
 DICSŐSZENTMÁRTON

A legjobb tavaszi trágya a **MÉSZNITROGÉN.**

ÁLLANDÓ LERAKATOK:

Sváb Gazdasági Egyesület Temesvár,
 Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület
 Nagyszeben, Medgyes, Segesvár, Brassó.
 Hann és Társa Kolozsvár.

Deutsch Andor Arad
 ifj. Klein Lázár Nagyvárad

A „Glausch“-féle „Haematicum“ aromatisált vas- és mangán elixír

a legnevesebb orvosok által ajánlva

vérszegénység, sápadtság,
 étvágytalanság és gyenge
 testi állapotoknál.

Ize igen kellemes és nagyban javítja a közérzést! Napjában
 étkezéskor vagy azután 1—2 evőkanállal. Gyermekeknek kevesebb

Kapható mindenütt!

Vezérképviselőt Nagy-Románia területére:

Cosmos nagydrogeria Cluj—Kolozsvár.

Gazdasági gépek és eszközök.

Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
 Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
 (volt Deák Ferencz-utca) 11.
 Telefon 2—36. Sűrűgöny cím: Hanncomp.

